Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Mari Salaberria Lopetegi

Lezo, Gipuzkoa (1950)

Aurkibidea

Biografia

Lezoko Miura baserrian jaioa. Ama bertakoa zuen eta aita Lopenekoa. Zazpi senide ziren. Joxe Marik 22 hilabete zituenean aita hil zitzaien (istripuz, Errenteriko paper lantegian; haren ordez ama hasi zen gero han lanean). Osaba-izebak baserrira joan ziren bizitzera; haiek zazpi seme-alaba izan zituzten, eta 14 neska-mutikoak anai-arreben moduan hazi ziren. Osaba ere paper lantegian zebilen lanean. Baserrian aitona-amonak ere bizi ziren. Amona Errenteriako azokara joaten zen tratuarekin, egunero, astoa lagun hartuta; bilobaren bat ere eramaten zuen laguntzeko, aldiko bat. Eskolara joan aurretik astoarekin esnea Lezoko "letxeroari" eramatea izaten zen umeen beste eginbeharretako bat, aldi batean Joxe Marik ere egin zuena. Herri eskolan ibili zen, eta 14 urterekin Donostian hasi zen harakin ogibidea ikasten, Bretxan. Gero, Lezon ireki zuen harategia. Urte askoren ondoren, Erosle supermerkatua jarri zuen, sozio batzuekin, eta handik hartu zuen erretiroa. Juani Urkizurekin ezkondu zen, eta seme bat izan zuten.

Zintak

LEZ-093

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia - Lizeaga, Irati
- **Data**: 2018-01-16
- **Iraupena**: 64 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Miura baserrikoa

- **Erref**: LEZ-093/002
- **Iraupena**: 0:04:32. **Hasi**: 00:00:02. **Bukatu**: 00:04:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Ama Lopenekoa eta aita Miura baserrikoa. Zazpi senide ziren. Bera seigarrena eta 22 hilabete zituela aita hil zen papeleran istripuz. 19 senide bizi izan ziren baserrian.

2. Eskolatik atera eta baserriko lanetara

- **Erref**: LEZ-093/003
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:04:34. **Bukatu**: 00:06:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Baserrian laguntzen eta traba egiten. Han ibiltzen zen umetan; animaliei janaria ematen, belarra biltzen... Jolastu ere asko egiten zuten: "potoketan" eta futbolean.

3. 14 urterekin Bretxako harategi batera lanera

- **Erref**: LEZ-093/004
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:06:06. **Bukatu**: 00:08:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Errenteriara oinez, eta trolebusa hartu eta Donostiara.

4. Zazpi senidetan seigarrena

- **Erref**: LEZ-093/005
- **Iraupena**: 0:04:24. **Hasi**: 00:08:01. **Bukatu**: 00:12:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Aitak fabrikan txandaka lan egiten zuen eta baserrian ere bai, aitonak laguntzen zion. Fruta eta barazkiak saltzera amonarekin joaten zen plazara.

5. Etxean errosarioa errezatzen

- **Erref**: LEZ-093/007
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:12:50. **Bukatu**: 00:14:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Egunero ez, baina neguan batez ere, babarruna aletzen aritzen zen bitartean amona errosarioa errezatzen aritzen zen.

6. Umetan jostailurik ez ia

- **Erref**: LEZ-093/008
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:14:06. **Bukatu**: 00:14:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Erregeei baloia eskatzen zieten beti, eta hirugarren egunerako zulatuta egon ohi zen.

7. Baserriko animaliak ez zituzten saltzen

- **Erref**: LEZ-093/009
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:14:50. **Bukatu**: 00:17:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Oiloak, txerriak, untxia eta abar izaten zituzten, baina haiek jateko. Ez zituzten saltzen.

8. Txerria hiltzeko moduak

- **Erref**: LEZ-093/010
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:17:12. **Bukatu**: 00:20:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Txerria hiltzeko odolusten zuten eta erraza zen. Albaitariari mingain puska bat eramaten zitzaion eskertzeko.

9. Txerria hil eta zer trataera eman

- **Erref**: LEZ-093/012
- **Iraupena**: 0:04:39. **Hasi**: 00:20:50. **Bukatu**: 00:25:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Gaztetan, txerria hil ondoren, gordetzeko gatzatu egiten zen, orain izozkailuan sartzen da.

10. Odolkiari kanela eta piper beltza

- **Erref**: LEZ-093/013
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 00:25:29. **Bukatu**: 00:27:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:
Amak egiten zituen odolkiak. Oso esku ona zuen eta toki askotan egiten zituen: urdaila, tipula odola eta espeziak erabiltzen zituen.

11. Argia betidanik ezagutu du baserrian

- **Erref**: LEZ-093/014
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:27:43. **Bukatu**: 00:28:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Haize kolpearekin maiz joaten bazen ere, argia bazuten. Irratia nola ekarri zuen osabak gogoratzen du, 7 edo 8 urte zituela.

12. Higatze lanetan umetan besteak beste

- **Erref**: LEZ-093/015
- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:28:45. **Bukatu**: 00:32:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Denetarik egiten zuten baserriko lanetan laguntzeko. Gurdia irauli eta horrelakoak gertatzen zitzaizkien.

13. Eguneroko otordua: babarrun gorria

- **Erref**: LEZ-093/016
- **Iraupena**: 0:04:23. **Hasi**: 00:32:05. **Bukatu**: 00:36:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Asteko egun guztietan babarrun gorriak jaten zituzten eta igandetan garbantzuak. Tarteka lentejak eta babarrun txuriak. Gazta gutxi, esnea saldu egin behar zen eta. Arrain asko izaten zen orduan.

14. Amona Errenteriara saltzera

- **Erref**: LEZ-093/017
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:36:28. **Bukatu**: 00:37:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Amonak postu iraunkorrik ez zeukan plazan. Hala ere, astoarekin oinez joaten zen eta etxek norbait eramaten zuen laguntzeko txandaka.

15. Merkatuan eskolan baino gusturago

- **Erref**: LEZ-093/018
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:37:38. **Bukatu**: 00:39:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan gaztelaniaz egin beharra zegoen eta ez zitzaion batere gustatzen. Irakasle batzuk oso gogorrak eta beste batzuk oso alaiak ziren.

16. "Caseros" deitzen zieten baina burlarik ez

- **Erref**: LEZ-093/019
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:39:12. **Bukatu**: 00:40:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:
"Casero" orain arte deitu diote. Baina ez du burla moduan hartu. Ez zuen hala ere atzera egiten.

17. Igandetan futbola antolatzen

- **Erref**: LEZ-093/020
- **Iraupena**: 0:00:18. **Hasi**: 00:40:23. **Bukatu**: 00:40:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:
"Caseros" eta kaletarren arteko furbol partidak egiten zituzten. Kaletarrek futbolean irabazten zieten, baina ostikoka ez.

18. Mezetara igandero, gero futbolera jolastera

- **Erref**: LEZ-093/021
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:40:41. **Bukatu**: 00:41:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Aguro xamar utzi zion mezetara joateari, baina bestela, igandero joan beharra zegoen. Dotrina ikastera ere igande arratsaldero joaten ziren.

19. Igandetan ere baserriko lanak

- **Erref**: LEZ-093/022
- **Iraupena**: 0:00:29. **Hasi**: 00:41:55. **Bukatu**: 00:42:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Igandetan baserriko lan gutxiago egiten zituzten. Behiei jana eman eta horrelakoak.

20. Lanean ari zenean igandeak Alamedan

- **Erref**: LEZ-093/023
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:42:24. **Bukatu**: 00:44:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Errenterian, dantzatokietan, Lesakan, Donostiako Perlan ere ibiltzen ziren kotxea gidatzeko baimena atera ondoren.

21. Hamalau urterekin harakin Bretxan

- **Erref**: LEZ-093/024
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:44:05. **Bukatu**: 00:45:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Labana manejatzen ikasten eta enkarguak egiten pasatzen zuen eguna. Asko aldatu dira lan egiteko moduak.

22. Haragia erosteko moduak erabat aldaturik

- **Erref**: LEZ-093/025
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 00:45:18. **Bukatu**: 00:48:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Askoz ere haragi gutxiago saltzen da orain, jendeak ere ez du etxean bazkaltzen eta. Bizimodua asko aldatu da.

23. Gibela lehen asko saltzen zen

- **Erref**: LEZ-093/026
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:48:55. **Bukatu**: 00:50:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Harategian astean bi edo hiru gibel saltzen zituen. Orain berriz, jendeari nazka ematen dio.

24. Harategirako baserriko haragia

- **Erref**: LEZ-093/027
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 00:50:06. **Bukatu**: 00:51:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Errenteriako hiltegira eramaten zituen baserritarrak haragitarako erosten zizkion abereak.

25. Harakin lana oso lotua, eta zer ez?

- **Erref**: LEZ-093/028
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:51:58. **Bukatu**: 00:53:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Harakinak denda beti irekita eduki behar zuen. Larunbatetan laurak arte gutxienez lan egiten zuen, gero itxi eta dena garbitu.. Baina lehen lana beti zen lotua. 10 edo 12 orduz lan egitea zen ohikoena.

26. Baserritik egun ez da inor bizi Lezon

- **Erref**: LEZ-093/030
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:54:10. **Bukatu**: 00:55:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Lezo baserritar jendez beteta zegoen, baserrian eta kanpoan lan egiten zuen jendeaz. Orain ez. Harategiak ere, orain bi bakarrik daude eta jabe bera dute.

27. Lehengo bezeroa oso fidela zen

- **Erref**: LEZ-093/031
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:55:55. **Bukatu**: 00:58:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Lehengo bezeroak beti leku berean erosten zuen. Orain modu desberdinean erosten da: egun batean hemen eta beste batean han.

28. Hika beti, baina gaizki ikusita ere egon da

- **Erref**: LEZ-093/033
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:58:14. **Bukatu**: 00:59:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Oraindik hika jarduten du, nahiz eta batzuei gustatu ez. Beti mutilekin egin du hikaz. Emakumeak ez ditu hikaz entzun ez lehen eta ez orain.

29. Lezoko euskara desberdina da

- **Erref**: LEZ-093/034
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:59:42. **Bukatu**: 01:01:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Oiartzungo euskara baserritar hizkera da eta Lezokoak nahasketa dauka. Errenteriakoa eta Lezokoa antzekoak dira.

30. Amonak, berak baino hobeto euskaraz

- **Erref**: LEZ-093/035
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:01:15. **Bukatu**: 01:03:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:
Amonak asko irakurtzen zuen euskaraz eta oso ongi egiten zuen. Liburu zaharrak eta ahal zituenak irakurtzen zituen nahiz eta eskolara inoiz joan ez.

31. Amonarekin kantuan

- **Erref**: LEZ-093/036
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 01:03:13. **Bukatu**: 01:04:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Amona bizi zen bitartean asko kantatzen zuten, ospakizun guztietan mahaitik altxa baino lehen, beti abesten zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com